

вмістив у себе весь комплекс законодавчих актів у сфері страхування.

Пропоновані шляхи й напрями вдосконалення страхового ринку України дадуть можливість прискорити створення повноцінного страхового ринку як об'єктивного атрибуту ринкової економіки та сприятимуть відновленню довіри страхувальників до страховиків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України "Про страхування" // Урядовий кур'єр – 1996, 18.04. (із змінами, згідно із законом № 6841197-ВР від 3.12.97).
2. Базилевич В.Д. "Страховий ринок України", – К.Знання, 1997.
3. Заруба О.Д. Страхова справа: Підручник. – К.- Знання, 1997.
4. Шахов В.В. Страхование. М.ЮНИТИ, Страховой полис, 1997.

УДК: 37.047: 061.213: 378.4

ПРОФЕСІЙНІ ОРІЄНТАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ

Л.О.БОЙКО – к.с.- г.н., доцент, Херсонський ДАУ

Нині в Україні відбуваються складні перетворення соціально-політичного та економічного устроїв держави. Вони супроводжуються кардинальним реформуванням всього господарського механізму: зміною земельних відносин, форм власності, господарювання, організації виробництва, ціноутворення, формування ринку праці. На жаль, ці процеси протікають у несприятливих кризових економічних та соціальних умовах.

Необхідною умовою закріплення позитивних наслідків реформування сільського господарства та нарощування обсягів виробництва є сталість соціально-демографічних процесів на селі. Це вимагає щоб питання соціального розвитку села стали одним з найвагоміших напрямків аграрної політики.

У житті всіх країн світу важливу, а інколи, особливо в переломні моменти історії, і головну роль відіграє молодь. Разом з тим, вона є однією з найбільш незахищених, уразливих верств суспільства. Як було заявлено на 40-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, "молоді люди відіграють подвійну, на перший погляд, суперечливу роль: з одного боку, вони активно сприяють процесу соціалізації, а з іншого – стають його жертвами". Стосовно сільської молоді в цьому контексті вбачається навіть певна трагічність її становища,

адже у багатьох селах життя стає просто нестерпним, а витримати конкуренцію в місті здатний далеко не кожний.

Частка молоді у складі сільського населення незначна. Незважаючи на високий рівень зайнятості, серйозною соціально-економічною проблемою є безробіття. Якісна незбалансованість робочої сили з робочими місцями, слабе регулювання ринку, недостатня сфера прикладання праці на селі призводить до того, що молодь, як найбільш соціально уразлива група працездатного населення, перетворилась в основне джерело поповнення незайнятого населення. Внаслідок збільшення обсягу пропозиції робочої сили з боку молодих людей посилюються труднощі їх працевлаштування на ринку праці. Рівень життя батьків, їхні погляди на життя, інтереси, стосунки в сім'ї не є прикладом для молоді, особливо їхній матеріальний рівень життя.

Якщо проаналізувати взаємозв'язок між бажанням і небажанням продовжити справу своїх батьків і соціально-професійний статус батьків, то можна дійти висновку, що чим нижче соціально-професійний статус батьків, тим більше, відсоток дітей, які цього не бажають. Найбільший відсоток тих, хто бажає продовжити справу батьків, припадає на дітей, батьки яких належать до інтелігенції, а найнижчий – на дітей, чиї батьки належать до групи працівників сільськогосподарських підприємств.

Таким чином, переважна більшість сільської молоді не хотіли б мати справу, як у батьків, тобто простежується чітка тенденція до можливої міграції цієї категорії у місто в майбутньому. На бажання продовжувати справу батьків, жити матеріально і духовно, як батьки, впливають, передовсім, соціально-економічні чинники:

- незадовільні умови праці в сільському господарстві, особливо в землеробстві та тваринництві, низький рівень заробітної плати більшості категорій працівників села;
- недостатній рівень розвитку соціальної інфраструктури села, передусім, об'єктів освіти, охорони здоров'я, торгівлі і побутового обслуговування.

Більшість батьків бажають, щоб діти навчались у місті, при чому половина з них вважає за необхідне здобуття вищої освіти. Переважна більшість тих, хто обрав майбутньою професією аграрного профілю або ту, що може бути застосована на селі, орієнтується на спеціальності, які потребують вищої освіти.

Сільська молодь здобуває вищу освіту у вузах усіх рівнів акредитації, а найперше – у вищих навчальних закладах, що мають сільськогосподарські спеціальності.

Відповідно з постановою Кабінету Міністрів України № 408 від 21 липня 1992 р. "Про пільги для сільської молоді при прийомі до

вищих навчальних закладів, удосконалення системи перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів” застосовується квотування місць для прийому сільської молоді, що дозволяє після закінчення навчання гарантовано працевлаштуватись в сільському, лісовому і водному господарстві, виробничих галузях агропромислового комплексу і соціальної сфері села.

На жаль, останніми роками конкурс абітурієнтів вузів сільськогосподарського профілю, порівняно з вузами інших профілів, значно зменшується, що пояснюється передусім, не зовсім райдужними перспективами працевлаштування.

Набуття освіти громадянами України гарантується Конституцією (стаття 53). За основним законом України – держава забезпечує її доступність. Проте в дійсності сільська молодь перебуває в значно гірших умовах щодо можливості здобуття освіти, ніж молодь міста. Дуже часто умови села створюють перепони, нездоланні у конкретних випадках. Тому реформування освіти в Україні є нагальною справою, що витікає з необхідності впровадження в реальне життя положень Конституції України і вимог суспільного прогресу.

Проаналізуємо проблему доступності вищої освіти для молоді на прикладі економічного факультету Херсонського державного аграрного університету (табл. 1).

За даними двох останніх років ми бачимо, що дівчат які навчаються на економічному факультеті в 3 – 4 рази більше ніж хлопців. Аналіз освіти дівчат порівняно з хлопцями в віковому розрізі свідчить, що набуття вищої освіти більш привабливе для дівчат.

Таблиця 1 – Розподіл молоді за статтю та типом населеного пункту

Спеціальність	Всього студентів	Хлопці	Дівчата	Місто	Село
2000 рік					
Облік і аудит	96	17	79	64	32
Менеджмент організацій	31	12	19	20	11
Економіка підприємства	7	3	4	2	5
2001 рік					
Облік і аудит	109	24	85	28	81
Менеджмент організацій	52	18	34	22	30
Економіка підприємства	16	6	10	3	13

На сьогодні відчутною стає проблема доступності вищої освіти для сільської молоді. У цьому є кілька причин. Перша і основна – це нижчий, порівняно з міською молоддю, загальноосвітній рівень сільських юнаків і дівчат. Друга причина – економічна. Сту-

дент, виходець із села, несе значно більш матеріальні збитки, пов'язані з організацією навчання (оплата проїзду, гуртожитку, квартири тощо), а його батьки здебільшого, мають нижчі доходи, ніж батьки його однокурсників з міста. В 2000 році міських юнаків і дівчат на економічному факультеті навчалось в 2 рази більше ніж сільських. Але в 2001 році значно змінилась ситуація щодо навчання сільської молоді в порівнянні з міською. Сільської молоді вступило на економічний факультет майже втричі більше ніж міської. Збереження такої ситуації буде сприяти відродженню аграрного сектору економіки і соціальному відродженню села в цілому.

УДК: 336.14: 336.22

БЮДЖЕТНИЙ ДЕФІЦИТ ТА ПОДАТКОВИЙ ВПЛИВ НА НЬОГО

Л.Д. ЗАВІДНА – к.с.-г.н., доцент, Херсонський ДАУ

Бюджет є вирішальною і провідною ланкою фінансової системи, через яку провадиться перерозподіл більшої частини національного доходу. Бюджет об'єктивно необхідний для забезпечення існування держави, розвитку економіки і культури. Утворення централізованого державного фонду грошових коштів необхідне не тільки для задоволення фінансових потреб держави, воно викликає передусім економічними потребами. Розвиток економічних відносин в умовах переходу до ринку, їх зміцнення і вдосконалення потребує підвищення ролі бюджету як системи економічних відносин розподілу і перерозподілу національного доходу через державні фінанси. При цьому не можна забувати, що бюджет не тільки виконує розподільчі функції, а й бере активну участь у створенні фінансових ресурсів держави. Держава планує бюджет, його доходи і видатки, регулює через доходи всі бюджети за рахунок передачі їм загальнодержавних доходів. Форми і методи бюджетної роботи та бюджетного планування змінюються, але бюджет завжди є об'єктивною необхідністю. Проведення ринкових реформ значною мірою залежить від стану фінансів держави та їх складової – бюджету. Через бюджет держава акумулює кошти для фінансування пріоритетних напрямків виробництва, соціального розвитку, активізує заходи щодо економії коштів і їх надходження.

Основною умовою бездефіцитності бюджету є стійкість економіки і дотримання пропорцій між доходами і видатками. На жаль, в Україні відсутні обидва ці чинники. Дійсність сьогодення така, що ви-